

Innst. S. nr. 96

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra samferdselskomiteen

Dokument nr. 8:8 (2004-2005)

Innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jorunn Ringstad og Karin Galaaen om endring av kalkulasjonsrenten for samferdselsprosjekt til 4 pst.

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fastsette ens kalkulasjonsrente for alle samferdselsprosjekt til 4 pst."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigrun Eng, Bjørgulv Froyn, Oddbjørg Ausdal Starrfelt og Tor-Arne Strøm, fra Høyre, Anne Berit Andersen, Sverre J. Hoddevik, Hans Gjeisar Kjæstad og lederen Petter Løvik, fra Fremskrittspartiet, Thore A. Nistad og Kenneth Svendsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen og Heidi Sørensen, fra Kristelig Folkeparti, Odd Holten og Jan Sahl, og fra Senterpartiet, Jorunn Ringstad, viser til vedlagte uttalelse datert 3. desember 2004 fra Samferdselsdepartementet i saka.

Komiteen viser til at kalkulasjonsrenten er en todelt rente hvor en del er basert på risikofri rente, for tida satt til 3,5 pst., og en risikodel i denne basert på hvilken transportsektor det gjelder. Komiteen viser til at hensikten med denne renten er å vise prosjektenes kostnad.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, er enige i at en vurdering av dagens kalkulasjonsrente i transportsektorene er på sin plass. Flertallet er imidlertid av den oppfatning at transportsektorens kalkulasjonsrente ikke bør fastsettes politisk, men ut fra faglige vurderinger og etter samme prinsipper som i andre sektorer. Flertallet mener en ensidig politisk fastsetting av kalkulasjonsrenten for samferdselsprosjekter er lite ønskelig da dette først og fremst er et faglig spørsmål og at politiske vedtak kan føre til stor uforutsigbarhet.

Flertallet vil vise til at både Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet har satt i gang arbeider der blant annet nivået på kalkulasjonsrenten er under vurdering. Samferdselsdepartementet vurderer om det er faglig grunnlag for å endre risikotillegget i transportsektoren, både med hensyn til nivå og eventuell differensiering. Finansdepartementet reviderer sin veileder i samfunnsøkonomiske analyser, og vurderer i den sammenheng sine generelle retningslinjer for fastsettelse av kalkulasjonsrenten.

Flertallet vil avvente departementenes arbeid og de faglige vurderinger som er underveis, og støtter ikke forslag om å be Regjeringen endre kalkulasjonsrenten for samferdselsprosjekter til 4 pst.

Flertallet viser til Innst. S. nr. 240 (2003-2004) om Nasjonal transportplan 2006-2015 der ulike flertall blant annet peker på at kalkulasjonsrenten er høyere i Norge enn i våre naboland.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet mener at rentene som brukes, ikke gir et korrekt bilde av prosjektenes kostnad. Selv om det vil være en konjunkturavhengig risiko ved alle investeringer, framgår det ikke i brevet fra Samferdselsdepartementet noen forklaring på hvorfor det er forskjellig risiko mellom de forskjellige trans-

portformene. Disse medlemmer viser til at en konjunkturedgang eller -oppgang vil ramme alle transportformer på omtrent samme nivå.

Disse medlemmer viser til at det heller ikke finnes noen fullgod forklaring på hvorfor kalkulasjonsrenten er satt så høyt som i Norge. Sammenlignet med andre land som det vil være naturlig å sammenligne seg med, slik som Sverige og Danmark, praktiseres nivået på renten langt lavere. En fast rente på 4 pst. slik som forslagsstillerne fremmer forslag om, vil bringe rentenivået ned på omtrent samme nivå som våre naboland. Disse medlemmer mener at slik dagens kalkulasjonsrente praktiseres i Norge, gir den ikke uttrykk for prosjektenes reelle lønnsomhet.

Disse medlemmer viser til Dokument nr. 8:8 (2004-2005) og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen endre kalkulasjonsrenten for samferdselsprosjekter til 4 pst."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet:

Stortinget ber Regjeringen endre kalkulasjonsrenten for samferdselsprosjekter til 4 pst.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:8 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Jorunn Ringstad og Karin Galaaen om endring av kalkulasjonsrenten for samferdselsprosjekt til 4 pst., avvises.

Oslo, i samferdselskomiteen, den 18. januar 2005

Petter Løvik
leder

Kenneth Svendsen
ordfører

Vedlegg

Brev fra Samferdselsdepartementet v/statsråden til samferdselskomiteen, datert 3. desember 2004

Dokument nr. 8:8 (2004-2005) Forslag fra stortingsrepr. Jorunn Ringstad og Karin Galaaen om endring av kalkulasjonsrenten for samferdselsprosjekt til 4 prosent

Jeg viser til brev fra Samferdselskomiteen, datert 26.10.2004, vedlagt overnevnte Dokument 8:8 (2004-2005). Samferdselskomiteen ønsker en uttalelse i saken.

Stortingsrepresentantene Jorunn Ringstad og Karin Galaaen foreslår at kalkulasjonsrenten for samferdselsprosjekt endres til 4 pst.

Som tidligere opplyst til Stortinget, blant annet i svar på spørsmål 117 i forbindelse med komiteens behandling av St.meld. nr. 24 (2003-2004), deles ansvaret for utforming av retningslinjene for bruk av kalkulasjonsrenten i transportsektorene mellom Finansdepartementet og Samferdselsdepartementet. Finansdepartementet har utgitt veilederen "Veiledning i samfunnsøkonomiske analyser". I tilknytning til veilederen har Finansdepartementet fastsatt retningslinjer for behandling av kalkulasjonsrenten basert på en risikofri rente, pt satt til 3,5 pst, og et risikopåslag i denne. Samferdselsdepartementet fastsetter et tillegg for systematisk risiko i transportsektorene, innenfor rammen av Finansdepartementets retningslinjer.

Samferdselsdepartementet varslet i ovennevnte Stortingsmelding at en fortløpende vil vurdere om det er faglig grunnlag for å endre risikopåslaget. Samferdselsdepartementet gir dette arbeidet høy prioritet og har blant annet utlyst et forskningsprosjekt med utgangspunkt i Finansdepartementets retningslinjer, for å få vurdert nivået på risikotillegg i transportsektoren, om det bør differensieres og i så fall hvordan. Parallelt med dette har Finansdepartementet satt i gang et arbeid med revisjon av departementets veileder i samfunnsøkonomiske

analyser, der bl.a. retningslinjene for fastsettelse av kalkulasjonsrenten vil bli vurdert. Ferdigstillelse av Samferdselsdepartementets prosjekt vil bli tilpasset framdriften i Finansdepartementets gjennomgang av veilederen i samfunnsøkonomiske analyser.

Grunnlaget for ulike typer utredninger og virkningsberegninger, herunder samfunnsøkonomiske lønnsomhetsberegninger, må baseres på et best mulig faglig grunnlag. Samferdselsdepartementets prosjekt som er omtalt over vil bli gjennomført for å bedre det faglige grunnlaget for samfunnsøkonomiske analyser i sektoren.

Den samfunnsøkonomiske analysen er en del av utredningen og saksforberedelsene til forslag som fremmes for Stortinget. Den politiske vurderingen representerer en avveining av ulike hensyn. Det er ikke hensiktsmessig å gjøre enkeltheter og vurderinger i den samfunnsøkonomiske analysen til gjenstand for politiske vedtak. Ved å gi den samfunnsøkonomiske analysen i saksframleggene en klar faglig forankring tydeliggjøres politiske avveininger og beslutninger.

Det foreliggende forslag fra representantene Ringstad og Galaaen innebærer at kalkulasjonsrenten, og dermed i stor grad resultatene fra nytte-kostnadsanalysen, vil være politisk bestemt og det vil bli vanskelig skille mellom faglige og politiske vurderinger. Det vil være uheldig.

Finansdepartementets retningslinjer gjelder for øvrig for hele statsforvaltningen, og kalkulasjonsrenten må fastsettes ut fra samme prinsipper i alle sektorer. Vi vil få et uheldig og lite ryddig system hvis transportsektorens kalkulasjonsrente er politisk fastsatt, mens kalkulasjonsrenten for resten av statsforvaltningen bygger på retningslinjer fra Finansdepartementet.

